

KENKĖJO BIOLOGIJA

Suaugėliai yra nedideli, 7–12 mm ilgio, bronzinės spalvos, tačiau kūnas gali turėti rausvą, žalsvą ar violetinį atspalvį (1 pav.). Suaugėlių galva plokščia, kūnas pailgas, patelės paprastai didesnės nei patinėliai.

Kiaušinėliai yra ovalūs, 1,5 mm ilgio ir 0,75 pločio, baltos arba kreminės spalvos. Kiaušinėliams bręstant jie tampa gelsvi.

Suaugusi lerva yra 8–20 mm ilgio, turi plokščią galvą, kaip ir kiaušinėliai yra balkšvos arba kreminės spalvos (2 pav.).

1 pav. *Agrilus anxius* suaugėlis

2 pav. *A. anxius* lerva

AUGALAI ŠEIMININKAI

A. anxius pažeidžia *Betula* spp. (beržas) genties medžius.

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

Natūraliai šis kenkėjas paplitęs Šiaurės Amerikos borealiniuose ir šiauriniuose vidutinio klimato regionuose. Europoje ir kituose žemynuose nėra aptinkamas.

Nėra tikslios informacijos apie natūralų *A. anxius* suaugėlių plitimą, tačiau remiantis Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) duomenimis, kitos *Agrilus* genties vabalų rūšys sugeba nukristi vidutiniškai 1,3 km per dieną.

Didžiausia tikimybė *A. anxius* išplisti kituose žemynuose yra su užkrėstais beržais, jų mediena ir medienos drožlėmis iš Šiaurės Amerikos. EFSA duomenimis, kenkėjų lervos, lėliukės ir suaugėliai lengvai išgyvena net ir susmulkinus medieną į medienos drožles.

KENKĖJO POŽYMIAI

Vizualiai pamatyti, kad beržas yra užkrėstas *A. anxius*, galima tik po kelių metų nuo užkrėtimo. Tokie augalai pradeda nykti nuo medžių lajos viršaus, todėl požymius iš pradžių sunku pastebėti. Pirmiausia pradeda geltonuoti ir retėti lapija bei viršutinio vainiko šakos, vėliau pažeidimai išryškėja ir ant žemesnių šakų (3 pav.).

Kenkėjo lervos vystosi medžio viduje ir suformuoja vingiuotas arba zigzago formos galerijas (4 pav.) užpildytas ekskrementais, ir matomas žievėje keterų pavidalu (5 pav.). Tokios galerijos sutrikdo maisto medžiagų apykaitą augale ir jis nudžiūna.

Balandžio-gegužės mėnesiais suaugėliai žievės paviršiuje išgraužia 3 mm ilgio, D formos skyles, kuriomis iš medžio vidaus patenka į išorę (6 pav.).

3 pav. Pažeista beržo lapija

4 pav. Lervų suformuotos galerijos

5 pav. Žievės paviršiuje matomos galerijos

6 pav. D formos skylė

KENKĖJO KONTROLĖ

A. anxius yra sunku kontroliuoti, nes lervos ir lėliukės vystosi augalo šeimnininko medienoje (medžio kamiene).

Siekiant sustabdyti šių kenkėjų plitimą, sodinimui skirti augalai šeimnininkai turi būti kilę iš šalių, kuriose nėra aptinkamas *A. anxius*, arba būti ne storesni nei 2 cm. Augalų šeimnininkų mediena ir medienos drožlės turi būti termiškai apdorotos arba kilusios iš šalių, kuriose nėra aptinkamas šis kenkėjas.

Medinė pakavimo medžiaga turi atitikti tarptautinių fitosanitarinių priemonių standartą Nr.15 „Nurodymai medinei pakavimo medžiagai tarptautinėje prekyboje“ (ISPM 15) ir būti tinkamai apdorota.

Fitosanitarinės priemonės, kurias tikslinga taikyti – užkrėstų augalų nupjovimas ir sunaikinimas arba terminis apdorojimas, sunaikinantis kenkėjo lervas ir lėliukes.

Dėl šio kenkėjo Lietuvoje atliekama kasmetinė stebėseną.

Jeigu pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas (504 kab.)
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Kauno g. 142-1, Marijampolė
Tel. (8 343) 90 425

Panevėžio – Anykščių g. 4, Panevėžys
Tel. (8 45) 460 491

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 43 07 43

Tauragės – Bažnyčių g. 14, Tauragė
Tel. (8 446) 612 20

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 39 70

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyriaus tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlit>

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

AGRILUS ANXIUS

2021 m.
VILNIUS